

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 433/2024-18

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpených KUTAN & PARTNERS s. r. o., Štúrova 4, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní sp. zn. B2-50C/19/2019 takto

r o z h o d o l :

- Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní sp. zn. B2-50C/19/2019 **bolo porušené** základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a ich právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- Mestskému súdu Bratislava IV v konaní sp. zn. B2-50C/19/2019 **prikazuje** konať bez zbytočných prietahov.
- Sťažovateľom **priznáva** finančné zadostučinenie každému po **2 000 eur**, ktoré **je** Mestský súd Bratislava IV **povinný** zaplatiť im do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Mestský súd Bratislava IV **je povinný** nahradiť sťažovateľom trovy konania **856,75 eur** a tieto zaplatiť ich právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

- Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 23. júla 2024 domáhajú vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48

ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom mestského súdu, na ktorý od júna 2023 prešiel výkon súdnictva z Okresného súdu Bratislava II, s tým, im bude priznané finančné zadost'učinenie 10 000 eur.

II.

2. Sťažovatelia sa žalobou z marca 2019 proti dvom žalovaným domáhajú určenia vlastníckeho práva k bytu v Ružinove. Po výzve na zaplatenie súdneho poplatku z mája 2019 a výzvach stranám na vyjadrenie z júla 2019, zo septembra 2019 a z novembra 2019 bolo prvé pojednávanie nariadené na apríl 2020, no pre pandémiu bolo zrušené. Ďalšie pojednávanie sa uskutočnilo v novembri 2020 a bolo odročené na máj 2021, no toto pojednávanie rovnako ako pojednávanie nariadené na november 2022 bolo odročené pre chorobu sudkyne. Uskutočnilo sa len pojednávanie v marci 2022. V apríli 2022 mestský súd požiadal o oznámenie adresy svedka a v máji 2022 uznesením rozhodol o povinnosti žalobcov uhradiť preddavok na trovy dôkazu. Sťažovatelia v marci 2023 urgovali postup súdu, no to zostalo bez reakcie.

III.

3. Sťažovatelia zdôrazňujú, že od začatia konania uplynulo päť a pol roka, čo je neprimerané a stále pretrváva ich právna neistota. Okrem toho je ich vec skutkovo a právne štandardná a nijak neprispeli k priet'ahom. Priznanie finančného zadost'učinenia odôvodňujú pocitmi právnej neistoty a sklamaní.

4. Mestský súd vo vyjadrení k ústavnej sťažnosti poukázal na problémy spôsobené novou súdnou mapou, ktorá viedla k prerozdeleniu spisov a nedostatočné obsadenie sudcami, z čoho vyplýva nemožnosť vybavenia vecí bez zásahu do ústavných práv. Upozornil na obdobie pandémie, kedy sa pojednávalo len v nevyhnutnom rozsahu. Opakované odročenie pojednávaní zo zdravotných dôvodov sudkyne je objektívny dôvod. Súčasnému sudcovi bola vec pridelená v marci 2024 a v súdnom oddelení má viac ako 450 nerozhodnutých vecí.

IV.

5. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov sa skúma s prihliadnutím na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Prihliada sa aj na význam sporu pre sťažovateľa (II. ÚS 32/02).

6. Konanie, v ktorom sa sťažovatelia domáhajú určenia vlastníckeho práva k bytu, patrí do štandardnej agendy civilných súdov a nemožno ho hodnotiť ako nadmerne skutkovo či právne zložitú. K predĺženiu konania sťažovatelia žiadnym podstatným spôsobom neprispeli. K priet'ahom došlo takmer výlučne v dôsledku neefektívneho postupu a nečinnosti súdu. Je na jednej strane nutné uznať, že aj obdobie pandémie prispelo k spomaleniu konania, čo skutočne mestský súd nemohol ovplyvniť. Z každej procesnej aktivity okresného súdu je však aj napriek tomu zjavná výrazná

neefektívnosť, čo preukazuje napríklad to, že od podania žaloby v marci 2019 sa prvé pojednávanie uskutočnilo až v novembri 2020. Pritom vyjadrenia strán boli na základe výziev súdu zasielané priebežne. Nariadenie pojednávania a jeho odročenia, ktoré sú v lehotách presahujúcich šesť mesiacov, takisto nemožno považovať za efektívne. Vo veci sťažovateľov sa uskutočnili počas piatich rokov konania len dve pojednávania, pričom od posledného z nich v marci 2022 uplynuli viac než dva roky. Od marca 2023, keď sťažovatelia urgovali súd, až do podania ústavnej sťažnosti mestský súd vôbec nekonal.

7. Procesný postup mestského súdu, ktorý bol sprevádzaný jeho nečinnosťou, preto nesmeroval k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľov, čo viedlo k porušeniu ich ústavnou sťažnosťou uplatnených ústavných práv. Dĺžka konania, ktoré nie je rozhodnuté na prvom stupni ani po viac ako piatich rokoch od jeho začatia, a to len pri dvoch uskutočnených pojednávaniach, nie je súladná s namietanými ústavnými právami sťažovateľov. Preto bolo ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vyhovené a mestskému súdu prikázané, aby konal bez zbytočných prieťahov. K argumentu o zmenách v organizácii súdnictva s negatívnym vplyvom na rozhodovanie je nutné uviesť, že tieto skutočnosti nemôžu byť dôvodom zmarenia ústavných práv sťažovateľov a nezbavujú štát zodpovednosti za prieťahy. Účelom ústavnej sťažnosti nie je pomenovanie príčin prieťahov alebo dospieť k záveru, či majú objektívny alebo subjektívny charakter.

8. Cieľom finančného zadostučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušenia základného práva (IV. ÚS 210/04). Tak je to aj v tomto prípade, v ktorom jediným faktorom pri zistení porušenia ústavných práv sťažovateľov bol extrémne neefektívny postup mestského súdu. S prihliadnutím na celkovú dĺžku a fázu konania, správanie sťažovateľov, význam rozhodnutia pre sťažovateľov, ktorí sa domáhajú určenia vlastníckeho práva k bytu, bolo každému zo sťažovateľov podľa čl. 127 ods. 3 ústavy priznané finančné zadostučinenie po 2 000 eur a vo zvyšnej časti ich návrhu nebolo vyhovené.

V.

9. Zistené porušenie ústavných práv sťažovateľov odôvodňuje, aby im mestský súd podľa § 73 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov nahradil trovy konania, ktoré im vznikli právnym zastúpením a ktorých výška 856,75 eur bola určená podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), čo za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti 2 x 343,25 eur) s náhradou podľa § 16 ods. 3 vyhlášky (2 x 13,73 eur) predstavuje sumu 713,96 eur, k čomu treba podľa § 18 ods. 3 vyhlášky pripočítať daň z pridanej hodnoty 142,79 eur.

10. Podanie ústavnej sťažnosti zo strany sťažovateľov bolo spojené so zhodnou argumentáciou. Sťažovateľom poskytnuté právne služby nevyžadovali osobitný prístup. Preto nebol dôvod zvýšiť základnú sadzbu tarifnej odmeny podľa § 13 ods. 2 vyhlášky, keďže niet rozdielu v tom, či bola

právna služba poskytnutá jednému alebo dvom sťažovateľom. To platí osobitne v konaní o ústavnej sťažnosti, v ktorom možno náhradu trov konania priznať len v odôvodnených prípadoch.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. septembra 2024

Robert Šorl
predseda senátu